

Sunday Chabura

הלכות יחוד

**יחוד עם נכדיו,
דירה עם אחותו**

מראה מקומות

(א) מתנ' קידושין פ: מתיחד אדם עם אמו ועם בתו

(ב) עי' ב"ח אבהע"ז אות ב' ד"ה ומ"ש חוץ מן האב שציין כמה שכתב לעיל, שה"ה לבת בתו

(ג) טור סוף סימן כ"א וב"ח שם סעיף ה' ד"ה המחבק שכתב שמה שמותר לחבק ולנשק אהב את בתו, והאם את בנו, ה"ה בת בתו וכל יוצאי חלציו. (וכ"ש לענין יחוד)

(ד) אגרות משה אבהע"ז ח"א סימן ס' מאריך לחלק בין בת בנו לבת בתו(לענין חבוק ונשוק). עיי"ש שמסיק שבעל נפש יחמיר, לא לנשק את בת בנו, ואין למחות ביד המקילין.

(ה) גמ' קידושין פ"א: אמר רב יהודה אמר רב אסי מתיחד אדם עם אחותו ודר עם אמו ועם בתו. רש"י ד"ה מתיחד מסביר הטעם ע"פ הגמ' סנהדרין שאהנו אנשי כנסת הגדולה שלא מגרי יצר דעריות אצל קרובים.

(ו) תוס' הרא"ש ד"ה מתיחד הקשה האיך התירו חז"ל איסור תורה של יחוד עם אחותו. ותירץ שהטעם שמותר מה"ת להתיחד עם אמו הוא משום שאין לו תאווה לאמו. וממילא כשבטלו היצר הרע לקרובים, אי"ז היתר חדש אלא הוא מותר מה"ת כאמו

(ז) רש"י ד"ה מתיחד עם אחותו וז"ל לפרקים אבל אינו דר תמיד ביחוד אצלה בבית.

ויל"ע מהו שיעור זמן של "לפרקים"

(ח) שולחן ערוך אבהע"ז סימן כ"ב סעיף א' דין זה לא מובא בשו"ע. מיהו עי' חלקת מחוקק שם ס"ק א' שמביא בשם הרא"ש שהלכה כרב אסי שעם אחותו מותר "דירת עראי"

אמרי יושר ח"ב סימן מ"ג מצדיק דברי השואל שכתב (השואל) להתיר אח ואחות ליסע למקום רחיצה לרפואה על איזה ימים ולהיות שם בחדר אחד. ומביא השואל רא"י מלשון רש"י "מתיחד עם אחותו לפרקים". דהיינו כל שאינו דר עמה בקביעות, מותר. ושיעור של קביעות הוא ל' יום.

(ט) אגרות משה אבהע"ז ח"ד סימן ס"ד אות ג' חולק על האמרי יושר. וכתב שצריך שיהא ניכר שהוא בא אצלה רק ביאת פרקים, דהיינו שניכר שבא להתארח ולא לדור ובאופן זה אין שיעור של זמן. אלא שמוסיף שזה תלוי כמה זמן חשיב הדרך של אורחים להתארח. משום שאחר שמן זה, אינו נראה כמתארח, הגם שאין כוונתו לשהות אלא ליזמן מועט. ולכורה דבר זה תלוי מאיזה מקום בא.

עשרה יוחסין פרק רביעי קידושין

רבי שמעון אומר אף איש אחד מתייחד עם שתי נשים בזמן שאשתו עמו, משמע דלרענן אפילו אשתו עמו אסור להתייחד עם שתי נשים ואפילו לרבי שמעון נמי עם שתי נשים ואשתו עמו הוא דאשרי אבל עם אשה אחת אפילו אשתו עמו אסור וקשה מההיא

דפרק אין מעמידן (פ"ו דף סה.) גבי
הא דתנן לא תתייחד אשה עמהם
ובעי עליה בגמרא צמאי עסקין
אלימא צדוד ודסותה בישראל מי שרי
יהסגן לא יתייחד כ"ו ומסין בשאשמו
של עובד כוכבים עמו עובד כוכבים
אין אשמו משמרתו ישראל אשמו
משמרתו ומדלא מוקי לה הסם כרבי
משמען משמע דאפילו כרבנן נמי
אחריא וצאשה אחת נמי משמע דשרי
בשאשמו עמו לכך נראה לר"י
(ג) דלרבי שמעון אינו אסור אלא
בשאין אשמו עמו דוקא¹⁸ וסכי גרסינן

שמואל חומר מן ח"ס חזון ממחיה
עצם שתי נשים וזמן שאשטו עמי ימי
ועממן בפונדקי מפני שאשטו מש
ואתחן אפילו לרבנן ואפילו עם קשה
שבת: **כ**י הדיא משה דהדיא
איתתא דהוה שרדא ואפיקתיה.
פר"ם משה נאשה אחת שהיתה
בטוב ומתחלונת על קבר בעלה והיה
עושה שם אדם אחד שהיה שומר תלוי אחד
היה לו המלך לשומרו ובא אלל
האשה ופיתה אותה ושמהה לו וכשחזר
אלל התלוי לא מצאו והיה מנטער
מאד מפחד המלך אמרה לו האשה אל
תירא קח בעלי מקברו ותלהו
במקומו ואפיקתיה לבעלה ותלהו הרי
לך שאפילו בשעת איניות נהגבר
וירא עליה אף הקוטרס פירש ב'
לשונית כלשון אחד גרס ורבנן כי
היה עובד דהיה איתתא דהוה
עובדא ואפיקתיה וה"פ לרבנן אפילו
חזר יצרו (א) כלומר יש לחוש
לפעמים שאין שם איניות ועושו ענין

לְעֵץ אֶשְׁכֵּה

ביקורור"ש.
נקורים, נקבים (רש"י)
חולין ט ע"א ד"ה מנקה
ועין רש"י נ"ק יז ע"ב
ד"ה ונקרו:

לִקְוֹת וְשִׁמְרָן

וְהָיָה אִתְּחָא דְכֹהֵן בְּסֵפֶר מִסְדִּים (ט)
וּמַעֲשֵׂה בְּשֵׁה אֶחָת שֶׁהָיָה לֵה' גִּיט
וּמִת אֶחָד מֵהֶם וְהִיטָה בִּזְכָּה וְאָמְרוּ
לֵה' אֵל חֲכָמִי וְאֵם לֹא עוֹד יִמּוֹת בֵּן
אֶחָד וְלֹא שִׁקָּה וּמִת אֶחָד וּבֵן עֲשֵׂה
עַד שֶׁמָּתוּ כֻּלָּם וְהָיָה אַחֲרֵי כֵן מִחֲמַת
שְׁנֵת־אֲוֵנָה עַל מִדּוּחֵי וְהָיָה פִּירוּשׁ
לְ"ג דְּהָיָה עוֹבְדָא וְאִפְקִימָה:

מִלְקִין

לקוברו. לשון אחר ממורי הוקן ולא
(דף כ"ב:) שקסחה על משה יוסף מדאי עד
אנשיה במשה. בחזקת שהיא משה וקלן
מי שקנה לאשמו ונסתרה והוא מעלה
בדחנק (פסוק דף כ"ב:) נטמאה נטמאה א
בזמן שהאים מנוקה מעון המים טרק
לשם אש ונה. במשה. חזן לעיר לעמיה כעין

נקורים נקורים בעיסה תולין לא אוכלין ולא
טורפין א"ר יחושע בן לוי לא שנו אלא
במשקים לבנים אבל במשקים אדומים אם
איתא דנקיר מידע ידיע ודימא בלעתניהו
עיסה א"ר יוחנן דבר זה שמע בריבי ופירושו
לא שמע אלא שנו אלא במשקים צלולים
שבבואה של תינוק ניכר בה אבל משקים
עכורים לא: מתני' (6) לא יתייחד אדם עם

שתי נשים^א אבל אשה אחת מתייחדת עם שני אנשים רבי שמעון אומר^ב אף איש אחד מתייחד עם שתי נשים^א בזמן שאשתו עמו ישן עמהם בפונדק מפני שאשתו משמרתו^ב מתייחד אדם עם אמו ועם בתו^ג וישן עמהם בקירוב בשר ואם הגדילו זו ישנה בכסותה וזה ישן בכסותו: **גמ'** מ"ט תנא דבי אליהו הואיל^ד ונשים דעתן קלות עליהן מנא הני מילי א"ר יוחנן^ה משום ר' שמעאל רמו ליתור מן התורה מנין שנאמר^ו כי יסיתך אחיך בן אמך וכי בן אב מסית בן אב אינו מסית אלא לומר לך בן מתייחד עם אמו ואסור להתייחד עם כל עריות שבתורה^ז פשטיה דקרא במאי כתיב אמר אבי לא מיבעיא קאמר לא מיבעיא בן אב דסני ליה ועייץ ליה עצות דעות אלא אפילו בן אב דלא סני ליה אימא צייתי ליה קמ"ל גימא מתני' דלא כאבא שאול דתניא^ח כל שלשים יום יוצא בחיק ונקבר באשה אחת ושני אנשים אבל לא באיש אחד ושתי נשים אבא שאול אומר אף באיש אחד ושתי נשים אפילו תימא אבא שאול בשעת אנינות תביר יצירה ורבנן סברי

היה כר' יצחק דאמר רבי יצחק: "מה יתאנו?
אדם חי גבר על חמאיו אפילו בשעת אנינותו
של אדם יצרו מתגבר עליו ואבא שואל כי
כתיב ההוא במתרגם על מדותיו כתיב והכי
קאמר מה יתרעם על מדותיו וכי גבר על
חמאיו דיו חיים שנתתי לו ורבנן כי ההוא
מעשה דההיא איתתא דהוה עובדא ואפיקתיה:
אבל אישה אחת: "אמר רב יהודה אמר רב
חלא שנו אלא בכשרים אבל בפרזים אפילו
בי עשרה גמז לא הוה מעשה והוציאוה
עשרה במטה אמר רב יוסף תדע דמיחברי בי
עשרה וגנבי כשורא ולא מיכספי מהדדי נימא
מסייע ליה" ^א "מוסרין לו שני תלמידי חכמים
שמא יבא עליה בדרך תלמידי חכמים אין
אינשי דעלמא לא שאני תלמידי חכמים דידעי
לאחריו

אין ורעגן אלץ כולה זאגט שאל גרים דין חיים שנתתי
למנו ו' צנים והיא אחריהם מתמת שנתאוננה על מדותיו. דהו
עמה ואשת אים היטה: דבאברהם יצירה וגבי בשורא. ש
שקוהה מוסרין לו צים דין שבעירו שני תלמידי חכמים
לבעל אחד לבעל אס⁷ צא עליה שוב אין המים צדקין
אם אשמו אין האים מנוקה משון אין המים צדקין אם

מסורת הש"ס
עם הוספות

(א) ע"ז כה"ג (ב) שנת
 (ג) ע"ז לו: ע"ש
 נהדרק כל: ע"ש
 (ד) פירוקן כג: וס
 (ה) מ"ק כד.
 מחסות פ"ג (ו) קטור ג.
 (ז) כה: ע"ש (ח) קטור
 (ט) לעיל כז: (י) זיל
 ידא' מחסות קטן כז:
 י"ב מחסות"א וק' כ"ט
 שלמתי דהכא.

הנחות חב"ח

(א) רש"י ד"ה ורענן וכו'
 סס"א עובדא דההיא
 יתתא דהוה עובדא
 אפיקמיה: (ב) רש"י
 ד"ה ר' שמעון וכו' לכך
 הלא לר"י דלרענן נמי
 יש אקור: (ג) ד"ה כי
 הו' חבד ילכו בדקאמרת
 יש לחוש:

הקורות הנ"ל

[illegible]

תורה אור השלם

ב' וְסִתְּרָה אֵלֶיךָ כֹּה־
 נִסְתָּר אֶל בְּנֵה אֶל בְּתֻלָּה
 וְאֵשֶׁת חִסְדָּה אֶל רַעְדָּה
 שֶׁשֶׁר בְּנִמְשֵׁךְ בְּסִתְּרָה
 אֶמְרָה יִלְכֶּה וְנִעְבְּרָה
 לְאִדָּם אֲחֵרִים אֲשֶׁר
 אֶל יִדְעָה אֶתְּהָ
 (מִלְכִּימֶדֶ: וְהַסֵּד יֵדֵי)

תגבורת וציודים

[דוקא שחי נשים אבל
 או ארבע מותר רשאי
 קמקם סב ע"א דיה לא
 יוחר כר' (בליקן) וצ"י
 יוסף שם : [ג] בדפוס
 וסוף נבי : [ג] הד"א
 רש"י, וזכ"ה בדפוס
 [צ"ל ואם (רש"י)
 היה בדפוס ובכתב :]
 [צ"ל לכך נראה לר"י
 ד"ש אירי בשאן
 שנתו כמס' וה"פ
 מעון אומר כ"ו, רש"א
 (בליקן) : [ז] צ"ל
 מדרתי (רש"י) :

[illegible]

כב פרטי רמזי דינים המבוארים בזה הסימן

[ב.ב.] אשת איש שטענה על איש א' שהוא רודף אחריה והוא מכחישה:
אם העיד ע"א כשר על אדם בדבר ערוה: אשה שאמרה שנתעברה מפלוני:
אימת מלקין על לא טובה השמועה: [ה] הא דאשה מתיחדת עם ב' אנשים
כשרים ה"מ ביום: אשה שהלכה עם ג'
אנשים שאינם מוחזקים כ"כ בכשרות:

א(א), ב(א) אסור מן התורה לאיש שיתייחד עם

הערוה וכו'. בסוף קידושין (פ):
א"ר יוחנן משום ר' ישמעאל רמו
לייחוד מן המורה מנין שנאמר (דברים
יג ז) כי יסיתך אחיך בן אמך וכו'
והכי איתא בפ"ג דסנהדרין (כא):
ומסיק המס דדוד גזר על ייחוד
פנויה. ובפרק אין מעמידין (עטוה
זרע לו): גרסינן ייחוד דנת ישראל
לדאורייתא היא דא"ר יוחנן משום
ר"ש בן יהושע רמו לייחוד מן
המורה מנין שנאמר כי יסיתך אחיך
בן אמך וכו' ייחוד לדאורייתא דאשת
איש ואחא דוד וגזר אפילו לייחוד
דפנויה ואחא תלמידי שמאי והלל
וגזר אפילו לייחוד דגויה.
ובתב הרמב"ם בפ"ג מהלכות
אסורי ביאה (ה"ג) אסור ייחוד
הערוה מפי הקבלה וטעמא שאף
ע"פ שאמרו ייחוד לדאורייתא לאו

כב א אסור מן התורה וכו'. ואף ע"ג דהרמב"ם כתב בפרק
כ"ג דביאה דאסור ייחוד ערוה מפי הקבלה היא מכל מקום
מדקאמר בסוף קידושין רמו לייחוד מן המורה מנין וכו' ובפרק אין
מעמידין אמרו בפירוש ייחוד לדאורייתא הוא משמע דאסור מן המורה
ולכן כתב רבינו אסור מן המורה וכן

נראה דה"ל מ"ג ע"ש גלארין
סימן ק ופ"ש חוץ מן
האב וכו'. עיין בסוף סימן הקודם
(ס"ה) דכל יוצא חלוצו דין שזה נתן
נתן ונתן נתן שרי כמו נתן:
ב והמתייחד אפילו עם פנויה
וכו' מלקין אותו. פירוש מכת
מכרות וכן פירש"י בסוף קידושין
(תחלת דף פ"א) וכ"כ הרמב"ם
לשם (פכ"ג מהלכות אסורי ביאה ה"ג):

פרטי רמזי דינים המבוארים בזה הסימן

[א-ב] אסור להתיחד אפילו עם הפנויה ועם איוו אשה מותר
להתיחד ועיין לקמן: המתיחד עם א"א אין מלקין אותו:
[ה-ו] אימתי אסור להתיחד אשה אחת עם אנשים הרבה או איש
אחד עם נשים הרבה: שני בתים זה לפניו מזה ונשים בפנימי
ואנשים בחיצון או בהפך: [ג] ישראלית לא תתיחד עם הגוי אעפ"י
שאשתו עמו: [ד] בעלה בעיר אם חוששין לה משום ייחוד:
[ט] בית שפתוח לר"ה אין בו משום ייחוד: [י] יש נשים שמותר
להתיחד עמהן: [יא] תינוק פחות מבן ט' מותר להתיחד עם
הנשים: [יב] דין ייחוד אנדרוגינוס עם הנשים או עם הנשים:
[יג] תקנו חכמים שיהיו הנשים מספרות זו עם זו בבית הכסא:
[יד] לא תלך אשה בשוק ובנה אחריה: [טו] אין ממנין אדם אפילו כשר להיות שומר בחצר שיש בו נשים:
[טז] לא ימנה אדם אפטרופוס על ביתו: [יז] לא ידור תלמיד חכם בחצר שיש בו אלמנה אא"כ אשתו
עמו: [יח-יט] אלמנה לא תגדל כלב ולא תקנה עבדים: [כ] מי שאין לו אשה לא ילמד תינוקות ואם יש
לו אשה מותר אפילו אינה עמו בבית הספר: אשה לא תלמד קטנים:

[יח-יט] אלמנה לא תגדל כלב ולא תקנה עבדים: [כ] מי שאין לו אשה לא ילמד תינוקות ואם יש
לו אשה מותר אפילו אינה עמו בבית הספר: אשה לא תלמד קטנים:

א-ב, יא(א), ב(א) אסור מן התורה לאיש שיתייחד עם הערוה בין ילדה בין זקנה.
והחכמים גזרו על כל ייחוד אפילו של פנויה וגויה, (ג) ובלבד שתהא מבת ג'
שנים ומעלה, (ד) חוץ מן האב שמותר להתיחד עם בתו והאם עם בנה והבעל
עם אשתו נדה. (ה) וחתן שפירשה אשתו נדה קודם שבעל אסור להתיחד עמה
אבל אחר שבעל בעילה אחת מותר לו להתיחד עמה. (ו) והמתייחד אפילו עם

למיתא שהיא כתוב בתורה שהרי אמר רמו לייחוד מן המורה מנין ולשון רמו מוכיח שאינו מפורש אלא רמו בעלמא:

יא(א) ופ"ש ובבבד שתהא מבת ג' שנים ומעלה. כ"כ הרמב"ם בפ"ג מהלכות (ה"ג) ופשוט הוא דכיון דנציר מהכי לא חזיא לביאה
לא מייסין לייחוד דילה:

א(ב) ופ"ש חוץ מן האב שמותר להתיחד עם בתו והאם עם בנה. משנה בסוף קידושין (פ): **ומ"ש והבעל עם אשתו**
גדה וחתן שפירשה אשתו נדה קודם שבעל אסור להתיחד עמה וכו'. כנר נפגלר בטור י"ד סימן קל"ג (ע"א):
ב(ב) והמתייחד אפילו עם פנויה וכו' מלקין אותו אבל היא לא נפסלה וכו' והמתייחד עם אשת איש אין מלקין אותו וכו'.
בסוף קידושין (פ"ה). אמר רב מלקין על הייחוד ואין אוקרים על הייחוד אמר רב אשי לא אמרן אלא לייחוד פנויה אצל הייחוד דאשת
איש לא שלא חזא מוילא לעו על ציה ופרש"י מלקין על הייחוד מכרות ואין אוקרין אשת איש על צלה מחמת ייחוד וכחצו בתוספות

פרישה

כב (ה) אסור מן התורה לאיש שיתייחד וכו'. ס"פ י' יוחסין
מפיק לה מדכחיז כי יסיתך אחיך בן אמך וכי בן אס מסית בן אב
אינו מסית אלא לומר לך בן מתייחד עם אמו (לפי שהיא מני פמדי אלא אמו
וכן גם אבי ואין דרך לטא ליה הרגל עברה אלא אסור וכו'. כמות פסוק)
ואסור להתייחד עם כל ערוה שבתורה וכו' דאסור ייחוד נלמד מהאי
קרא נראה דמ"ה כתב רבינו אסור מן המורה להתייחד עם הערוה דערוה
לאו דוקא דהוא הדין עם אסור חייב לאחין נמי אסור אן שהרי ב"ד
של דוד לא גזרו אלא על ייחוד של פנויה ולא קאמר שגזרו נמי על אסור
חייב לאחין אלא כתב ערוה כיון דנלמד ממ"ד אחיך בן אמך וק"ל וכשאיכרע
מעשה דלמנון וממר גזר דוד וצית דיעו על ייחוד דפנויה אע"פ שאינה
ערוה ואחא תלמידי שמאי והלל וגזרו אפילו לייחוד דגויה והא דהורכרו
ב"ש לגזור לייחוד דגויה ולא הוה בכלל גזרת פנויה דגזרו ב"ד של דוד

דרישה

כב [א] אסור מן התורה לאיש שיתייחד וכו'. ז"ל הרמב"ם ואיסור ייחוד הערוה מפי הקבלה וטעמא אע"פ שאמרו ייחוד דאורייתא לאו
למיתא שהוא כתוב בתורה שהרי אמרו רמו לייחוד מן המורה מנין ולשון רמו מוכיח שאינו מפורש אלא רמו בעלמא ב"י:

הגהות מתוספות יום טוב

כב א והמתייחד [וכו'] מלקין אותו. פי' מכת מדרות ועיין ס"ם כ"ו:

הגהות והערות

הרבה בבית, מ"מ אכילה זו מביא לידי חבה:

כב א עיין בחזון איש סימן לד אות ו שהביא ראיה לדברי הפרישה
מסוגיא דסוטה ז ע"א: [ב] עיין באג"מ אה"צ ח"ד סימן סד עמוד
קכו שציין לקצור פסקי הרא"ש לבעל הטור שכתב מתייחד אדם עם אחותו
לפי שעה ודד אפילו בקבע עם אמו. ומש"כ הפרישה כאן אין הכוונה דדין
אחותו שזה ממש לאו זבת, אלא דדין זה שוה עכ"פ לזה שיש גם באחותו
היתר קצת דהוא ייחוד לפי שעה כדכתב הטור בקיצור פסקי הרא"ש (הג"ל)
דלא מסתבר שיפלוג עם אביו הרא"ש:

בשאר ערוה שנקרו עיניו של יצר הרע שלא לגרות בהן כדאיתא בסנהדרין,
והם הערוה שמצד הקורבא אין פסידא להקל, אך באשת איש ראויה להחמיר.
וגם כי בהורשטת כוס וכיצא בזה אין להחמיר גם באשת איש מטעם שכתב
הרשב"א דאין לבו גס בה, מ"מ באכילה עמה בקערה אחת ראויה להחמיר. וכן
כתב בהורא בבנימין זאב ס"י קמ"ג שלא לאכול עם א"א בקערה א'. ואף גם
באשת איש בנייב לעשות כן רק כשאוכל עמה לבדו בקערה א'. אבל
כשאוכלין כל בני בית ביחד עמה אין לשנות המנהג, אך הוא לבדו עמה אינו
אוטר לעשות כן אף כשאין לאסור משום ייחוד כגון שפתח הבית פתוח ויש

ז המוחבק או המנשק אחת מן העריות שאין לבו של אדם נוקפו עליהן וכו'. כ"כ הרמב"ם בפכ"א מהל"ב (ה"ו) וכתב הרצ המגיד ע"ז בפ"ק דשנ"ב (יג.) עולא כי היה אחי מצי מדרש היה מנשק לאחמיה אבי ידיהו ופליגא דידה אדדיה דאמר עולא אפילו שום קורבא אסור משום לך לך אמרינן מירא וכו' והכי איתא פ"ק דע"ז (דף י"א.) וכתבו המוספות (ע"ז שם ד"ה ופליגא דידה) ומה שהיה מיקל עולא לעצמו היה יודע שלא יצא לידי הרהור שצדיק גמור היה ודמיון עליה כי כשורא כדאיתא ריש פ"ב דכתובות (י"א.) וכ"כ הרשב"א (ראה נמשות הרשב"א המיוחסות להרמב"ן סי' קסו) דקיי"ל כי הא דאמר עולא כל שום קורבא אסור י"א רמב"ם פכ"א מה' א"ב כלש"י ואיכא למידק דברייהא אמר כגון אחותו הגדולה ואחות אביו וכיוצא בהן אלמא דליוצאי חלציו הכל שרי ונסיפא לא

ז והמוחבק או המנשק אחת מהעריות (ו) שאין לבו של אדם נוקפו עליהן כגון אחותו הגדולה ואחות אביו וכיוצא בהן אף על פי שאין לו שום הנאה כלל הרי זה מגונה ביותר ודבר זה אסור שאין קרבים לערוה כלל בין גדולה בין קטנה חוץ מהאב לבתו והאם לבנה (י) כיצד האב מותר לחבק לבתו ולנשקה ולישן עמה בקירוב בשר וכן האם עם בנה כל זמן שהם קטנים (ט) הגדילו (ט) שיש לבת י"א שנה ולבן י"ב שנים זה ישן בכסותו וזו ישנה בכסותה (י) ואם הבת בושא

לא חקרב: כיצד האב לחבק לבתו ולנשקה ולישן עמה בקירוב בשר וכן האם עם בנה כל זמן שהם קטנים הגדילו שיש לבת י"א שנים וכו'. נסוף קידושין (פ:) מן מתייחד אדם עם אמו ועם בתו וישן עמה בקירוב בשר הגדילו זו ישנה בכסותה וזה ישן בכסותו ונעמרא (פא:) וכמה אמר רב אסי מיתוקת בת ט' שנים ויוס אחד מיתוקת בן י"ב שנים ויוס אחד איכא דאמרי

מיתוקת בת י"ב שנה ויוס אחד ומיתוקת בן י"ג שנה ויוס אחד וזה כדי שיהיו שדים נכחו ושערך למח (יחזקאל טו ז) כך היא גירסת רש"י (ד"ה מיתוקת) והר"ף (ג.) אבל הרא"ש (פ"ד סי' טו) הקשה על גירסת זו וכתב שהיא משושגת וכתב ו"א איכא דאמרי מיתוקת בת י"א שנה ויוס אחד מיתוקת בן י"ב שנה ויוס אחד וזה כדי שיהיו שדים נכחו וכו' וכו' שהיה הסמוכה לגדלות והרמב"ם כתב בפכ"א מהל"ב (ה"ו) הגדילו ונעשה הבן גדול והבת גדולה עד שהיו שדים נכחו ושערך למח זה ישן בכסותו והיא ישנה בכסותה ונפירוש המשנה (שם) כתב בגירסת רש"י והר"ף. ויש נקצת ספרי רבינו טעום סופר והגירסת הנכונה בדבריו הגדילו שיש לבת י"א שנה ולבן י"ב שנים והיא בגירסת הרא"ש: ומה' ש' ואם הבת בושא לעמוד לפני אביה ערומה וכן אם האם בושא לעמוד ערומה בפני בנה אסור אפילו הוא קטן. שם אמר רב חסדא לא שנו אלא שאינה נושה לעמוד לפניו

המיר אלא אז לבנו והאם לבנה משמע דבת בתו אסור וכו' דבסוף קידושין (פא:) איתא להדיא בעובדא דר' אחא בר אבא דשקיל לבת צרמיה אחמיה בכנפיה ונראה ודאי דרישא דוקא וסיפא לאו דוקא בתו אלא אפילו בת בתו וכל יוצאי חלציו שרי וכדמסיק (שם) דאמר שמואל הכל לשם שמים ופירש"י (פב) שלא היה דעתו לחיצת אישות אלא לחיצת קורבא ולעשות קורת רוח לאמה כשאינה מחבבת את בתה עכ"ל וכ"כ המוס' לשם ח"ל הכל לשם שמים ועל זו אנו סומכים השתא שאנו משתמשים בנשים עכ"ל וכך כתב הסמ"ג סוף סימן קכ"ו וכתב מהרש"ל (בציאורו על הסמ"ג שם) ג"ל כגון כלה כדי לחבבה על בעלה או משום כבוד אביה וכו' ראו להחמיר עכ"ל ידן ובמלכותינו נהגו ת"מ להקל בכלה גם הגדולים שצדור והיכא דנהוג נהוג והיכא דלא נהוג אסורא איכא:

[קונטרס אחרון] והמוחבק או המנשק אחת מהעריות שאין לבו של אדם נוקפו עליהן וכו'. כלומר שאין לו שום הנאה ולחבבן ולנשקן כגון אחותו הגדולה וכו' ואם כן אין לו שום הנאה כלל ואפ"ה ה"ז מגונה ומשמע ודאי דאם היה לבו נוקפו עליהן והיה לו בחיובן הנאה פשיטא דאסורא דאורייתא איכא בקריבה זו לערוה אפילו היתה קטנה דלא חילקה תורה בערוה בין גדולה לקטנה אלא דבסתם גדולה שאין לבו נוקפו עליהן ואין זה קריבה לערוה וליכא אסורא ד"מ מ"מ מגונה הוא ח"ש ודבר זה אסור וכו' אינו אלא היכא דלבו נוקפו כדפי' דלבו נוקפו שהוא קריבה ערוה אסור בין גדולה בין קטנה והכי משמע במ"ש הרמב"ם פכ"א מהל"ב (ה"ו) אע"ג דקטנה נמי מגונה כדמסיק נראה דמ"ה קאמר גדולה דאפילו בגדולה אינו אלא לבו נוקפו עליה ואין זה אסור ממש עכ"ל היפך הקערה על פיה ואין ספק דט"ס הוא וז"ל דאפילו בגדולה דאין לבו נוקפו עליה ואין זה אסורא ממש ור"ל דאפ"ה מגונה הוא וכדפירשתי ועד כאן:

ו הגדילו שיש לבת י"א שנה וכו'. כך היא גירסת הרא"ש דשנה לפני גדלות אסור והרבינו ירוחם בנכ"ג ח"א (קנ"ב ע"ב) הביא תחילה גירסת הר"ף ורש"י דלא אסור אלא לאחר שהגיעו לגדלות ואח"כ הביא גירסת הרא"ש ח"ל ויש גורסין מיתוקת בן ט' ומיתוקת בת ג' וכן נראה עיקר דבראיון לביאה תלוי הדבר. ועוד פשוט איכא דאמרי קטן בן י"ב טו וקטנה בת י"א וכו'. ומ"ש וכן נראה עיקר לא היתה דעתו לפסוק כלישנא קמא דמיתוקת בן ט' ומיתוקת בת ג' אסורה דהא ודאי הלכתא כלישנא בתרא וכמ"ש כל הפוסקים אלא דעל שינוי הגירסאות קאמר דגירסת זו של הרא"ש נראה עיקר דבראיון לביאה תלוי הדבר דלא בגירסת רש"י ור"ף אבל ודאי דלכל הגירסאות הלכה כלישנא בתרא ולגירסת הרא"ש אסור שנה לפני גדלות וכו' והכי נקטינן ודלא ככ"י דמיקל ופסק בש"ע (פ"ו) שלא לאסור עד שיגיעו לגדלות דליתא נ"ל:

פרישה

(ו) שאין לבו של אדם נוקפו עליהן כגון אחותו הגדולה. אף ע"ג דקטנה נמי מגונה כדמסיק נראה דמ"ה קאמר גדולה לגדלות דאפילו בגדולה אינו אלא לבו נוקפו עליה ואין זה אסור ממש: (ז) כיצד האב מותר לחבק ולנשק את בתו. נראה דאפילו כשהיא גדולה מותר מדהתחיל וכתב דאחותו גדולה אסור וסיים וכתב חוץ מאז לבנו והא דסיים וכתב כל זמן שהם קטנים לא קאי אלא אלישן עמהן בקירוב בשר וק"ל: (ח) הגדילו שיש לבת י"א שנה ולבן י"ב שנים זה ישן בכסותו וזה ישנה בכסותה (ט) הגדילו שיש לבת י"א שנה ולבן

דרישה

שלומים שלנו שפורטין האשה ואף על פי כן נהגו להחמיר שלא להזכירה בשמה עכ"ל ונראה דאין ראייה מכאן להתיר לכתוב לאיש שידרוש בשלום אשה דלשון זה משמע דהכותב מבקש מהאיש שיגיד לאשתו איך שהכותב דורש בשלומה וזוהי לא איירי כאן אלא מיירי ששואל את האיש על שלום אשתו ולא שיגיד לאשתו בשמו דבר (וכמו שעשו המלאכים גבי אברהם ששאלו לו איך שרה וגו'. כתונת פסים):

הגהות והערות

ידן במהרש"ל לפנינו איתא, כבוד בית אביה שהוא ת"ח וראוי להם להחמיר: טו ברבינו ירוחם לפנינו איתא, בן י"ג, אך בהמשך דבריו שם איתא שהיא שנה הסמוכה לגדלות, יעיי"ש:

שהקפיד שתהא אשתו מיקשטא כדי שלא יתן עיניו באשה אחרת ונמצא שאיכא מעליותא גם לצד זה ולכן מה שמקפיד הוא כדין ויש גם מעלה בזה ואין להזניחו על זה.

אגרות
החפז

משה פיינשטיין

סימן ס

בענין חבוק ונשוק לבת בנו קטנה אם היא כבת בתו

י"ט תמוז תש"כ.

מע"כ ידידי הרה"ג מוהר"ר אפרים גרינבלאט שליט"א.

והנה מש"כ הח"מ באה"ע סימן כ"א סק"י על הא דמותר האב לחבק בתו ולנשקה דה"ה בת בתו וכן הוא בב"ש ס"ק י"ד שכתבת שלפום ריהטא נראה שה"ה בת בנו וא"כ מ"ט לא הזכירו גם דה"ה בת בנו. הנה אם נימא כדבריו שאין שום חלוק לא היה קשה כלום דאטו כי רוכלא ליחשוב וליזיל ונקטו בת בנו מפני שהעובדא שאיתא בגמ' קידושין דף פ"א היתה בבת בתו דרב אחא בר אבא שקליה לבת ברתייה בכנפיה. אבל לדידי יש סברא גדולה לומר שבת בנו גרועה מבת בתו לענין זה מהא דמצינו בפסחים דף נ"א עם הכל אדם רוחץ חוץ חוץ מאביו וחמיו ובעל אמו ובעל אחותו ופרש"י מתוך שרואהו נזכר שמשם יצא הוא ואשתו ואיכא הרהורא אלמא דאף עשיית דבר אחר שמצד זה ליכא שום חשש אם יש לחוש שיהא נזכר מזה דבר שיביאנו להרהור אסור ולכן גם בחבוק ונשוק לנכדתו הקטנה שייך לחלק בין בת בתו לבת בנו דבת בתו בתו תזכירנו וידמה לו כמחבק ומנשק את בתו שהוא דבר שאינו מביא לידי הרהור אף כשהיא גדולה שהיא מהעריות שאין לו שום תאוה ואין לבו נוקפו עליהן לכן אין שייך לאסור מאחר דמצדה ליכא איסור אבל בבת בנו כשיחבקנה וינשקנה תזכירנו בכלתו שהוא דבר שמביא לידי הרהור דכלתו היא מהעריות שיש תאוה להן ויש מקום לאסור אף שמצדה ליכא איסור. וכ"ש לפרש"י דף פ"ב בטעם דמותר אידך דשמואל דאמר הכל לשם שמים ואין דעתי לחיבת אישות אלא לעשות קורת רוח לאמה כשאני מחבב את בתה שודאי נזכר אודות אמה בחבוק את נכדתו שהרי בשביל זה עושה שיש מקום לאסור. ואף שאין זה טעם מוכרח לאסור דאפשר אין זה חשש כהא דרחיצה עם אביו וחמיו וכדומה מ"מ

אין למילף זה מהיתר דבת בתו. וא"כ יקשה טובא דה"ל למינקט דין דבת בנו, בין אם סוברין להיתר כיון דלא נוכל לידע מהיתר דבת בתו, ובין אם סוברין לאיסור שלא לסמוך על מה שלא הוזכרו להיתר בבת בנו שיבינו שאסור, כיון דהרבה יאמרו ששויין ונקט רק חדא מינייהו שאיתא מפורש בגמ'. ועיין בעזר מקודש שלענין יחוד כתב שמותר עם בת בנו ובת בתו, אבל אפשר שהוא רק לענין יחוד ולא לענין חבוק ונשוק שיש מקום לחלק ולאסור בבת בנו אף שמותר בבת בתו. וצע"ג, ולכן אולי נימא דהשמיטו דין דבת בנו משום שיותר נוטה להם להיתר ורק שהעובדא דרב אחא היתה בבת בתו ואם היתה בת בנו נמי היה מתיר משום שהוא חשש רחוק לבא מזה להרהור אבל מ"מ קצת ספק יש להם דלמא יש לאסור בבת בנו ולכן הניחו זה לכל אחד שיעשה כפי שיסבור בזה וכהא דמצינו גם בגמ' לפעמים שאיתא לא אמרו לא איסור ולא היתר, שצ"ל שלא איכפת להו כ"כ איך שעשו דיותר נוטה להם להיתר ולכן כשיתיר אחד אין זה תקלה ואין מחוייבין לומר שיש בזה ספק כדי שלא יתיר שום אדם, ואם יאסרו שפיר עבדי מאחר שיש להו קצת ספק שמן הראוי להחמיר. והא דפסק הרמב"ם בפ"ב משחיטה הט"ז בשחטה ואח"כ חשב לזרוק דמה לעכו"ם שאסורה מספק שמא סופו הוכיח על תחלתו נראה שאינו מצד מעשה דקיסרי בחולין דף ל"ט שלא אמרו לא איסור ולא היתר שזה אינו בדין ספק שאסור לכל ומוחין באלו שיתירו שא"כ הי"ל לומר שהוא באיסור—ספק אלא משום שפסק כרשב"ג ומפרש שרשב"ג סובר שהוא ספק ופסק כמותו וכן פסק בפ"ט מתרומות ה"ו משום דכיון דמחלוקת רשב"ג ורבנן נאמר ברבו שני כהן אמרינן דברבו ראשון כהן ורבו שני ישראל לא פליג רשב"ג ויודה דאין אוכלין בתרומה משום דלרשב"ג הוא ספק. ועיין בכ"מ שם שכתב דמשום דלא אמרו לא איסור ולא היתר פסק דהוא ספק אבל הוא דוחק גדול דא"כ הי"ל לומר דהוא ספק, ונראה שחזר בו בפ"ט מתרומות ה"ו דכתב דמשום דבכריתות דף כ"ד אמר לת"ק דסובר מעוכב גט שחרור אוכל בתרומה ויש מקום לומר דרשב"ג שפליג הוא משום דסובר מעוכב גט שחרור אינו אוכל בתרומה ולא משום דהוכיח סופו על תחלתו ועדיין לא יצאו מרשות ראשון נעשה ספק בשני הדינים ופסק בתרויהו לחומרא, כן משמע לי פירוש דבריו שם, והוא משום דפוסק כרשב"ג אבל מספקא ליה באיזה דבר איירי רשב"ג אם כסוגיא דכריתות או כרבה ואיתימא ר' יוחנן בחולין. ואף למאי דכתב הכ"מ משום שלא אמרו לא איסור ולא היתר אפשר אין כוונתו שבשביל זה פסק שהוא בדין

ספק ממש אלא כוונתו דכיון דחזינן שגם לדידהו הוא קצת ספק לכן הכריע לספוק כרשב"ג שבשביל ב' הפירושים בדבריו שבהסוגיות הוא ספק מוחלט שאם רבנן דקיסרי היו אומרים היתר לגמרי היה פוסק כמותם שהן רבים.

עכ"פ מצינו שיש דברים שאין לומר עליהם איסור ולא היתר ולא גם דין ספק, וזהו דין חבוק ונשוק לבת הבן לח"מ ולב"ש ולכן השמיטוהו וצ"ע לדינא ולמעשה יש לבעלי נפש להחמיר אך שאין למחות ביד המקילין.

ולמה שבארתי, נחזא מה שתמוה טובא מה שבנתקדשה אסור לחבקה ולנשקה הא גם בלא הקידושין היא ערוה דבת בתו עליו שהיא בשרפה ומ"מ היה מותר ומה ניתוסף בזה שנתקדשה שנעשית גם באיסור א"א שיאסר בשביל זה, דהוא דמאחר דנתקדשה ויש לה בעל נזכר בבעלה שכבר עומדת לתשמיש ובא מזה לידי הרהור ודמי זה לאיסור רחיצה עם בעל אמו ובעל אחותו שהוא משום שנוכר שהוא בועל אמו ואחותו מה שכל"ז לא מתחשבות לו כנשים לענין הרהור וכן הוא בנכדתו קטנה שאינו עולה על דעתו ענין הרהור במה שמחבק ומנשק שלא מתחשבת לו כאשה לזה וכיון שידוע שיש לה בעל שנכדתו זו כבר מחויבת לתשמיש יש לחוש שיעלה בדעתו ענין הרהור ולכן אסור. ואולי לפ"ז מש"כ הרמב"ם בפכ"א מא"ב ה"ז לאיסור בניסת והמ"מ כתב שנשאת לאו דוקא דה"ה נתקדשה בלבד אסור משום שעובדא דגמ' היתה בנתקדשה, אבל מסיק שבהלכות מצאתי נוסחא אחרת בזה וכוונתו דלגירסת ההלכות היה שם בניסת וא"כ אפשר שדוקא כתב בניסת, שלכאורה איזה חלוק יש בין ניסת לנתקדשה ואדרבה הא נתקדשה עוד חמורה שהוא בסקילה לרבנן בסנהדרין דף ס"ז אף בקטנה וכן פסק הרמב"ם בפ"ג מא"ב ה"ה, אבל כיון שאינו מצד האיסור א"א דלא ניתוסף על איסור בת בתו כלום אלא משום ההרהור שבא עי"ז אפשר שייך זה רק בניסת שכבר שמשה עם בעלה ולא בנתקדשה שעדיין לא שמשה רק שעומדת לינשא 'שלא נזכר כ"כ הרהור תשמיש מזה, והוצרך המ"מ להביא שבגמ' איתא שנתקדשה ומ"מ אוסר משום שגם במה שעומדת לינשא נזכר הרהור תשמיש וכדפוסק בש"ע ומסיק דגירסא אחרת איתא בהלכות דהיה שם בניסת וא"כ אין למילף לאסור גם בנתקדשה. ולפ"ז ליכא ראייה שהביא הב"ש מהרמב"ם דגם בת בתו היא כבתו שמותר לישן בקירוב בשר כשהן קטנות דלא כהר"ן שסובר בתו תנן בת בתו לא תנן, מהא דהרמב"ם כתב האיסור דניסת גם בבתו אף שבגמ' נאמר זה בבת בתו שאסור לשקלה בכנפיה

ואם בת בתו חמור מבתו אין למילף איסור בנתקדשה גם לבתו שקילא, שכיון שהאיסור בניסת אינו מצד שניתוסף איסור אלא משום דבא מזה הרהור שלזה אין לחלק בתו מבת בתו ולכן אף שקילא בתו מבת בתו לענין שינה בקרוב בשר כהר"ן נמי יש למילף מדאסר בניסת בת בתו אף בדברים שמותר בבת בתו כהא לשקלה בכנפיה, שגם בתו אף שקילא שמותר גם בשינה בקרוב בשר שיהיה אסור בניסת דלענין הרהור שבא מזה אין שייך לחלק, ובטעם הב"ש שהביא הראיה יש לומר דאם בתו קילא הוא משום הרגילות בה יותר מבת בתו וא"כ אפשר שהרגילות יעשה שלא יעשה עליו רושם גם במה שנתקדשה לזכור ענין התשמיש מזה לבא לידי הרהור, לכן הוכיח דאין חלוק בין בתו לבת בתו מצד הרגילות דההיתר הוא משום דליכא תאוה וחבת אישות לבתו שלזה שוה גם בת בתו וכשחזינן שבא בבת בתו שניסת לידי הרהור יש לחוש גם בבתו, וממילא ראייה שגם עם בת בתו מותר לישן כשהיא קטנה בקירוב בשר כמו בבתו, אבל להר"ן עכ"פ לא קשה מהרמב"ם.

ומה שהקשת על הב"ש סימן ב' סק"א שכתב על מה שלא ישא אדם אשה שיש בה שום פיסול שהוא פסול דאסורה לו היינו חשש ממזר או חללה לכ"ג הא גם כהן הדיוט אסור בחללה, ודאי היא קושיא גדולה דבחללה אין שום חלוק בין כהן הדיוט לכ"ג ועוד הא בזה"ל ליכא כ"ג והש"ע איירי בזה"ל, ואין לי בעניותי שום דרך לתרץ והש"ת יאיר עינינו להבין דברי רבותינו.

ובדברי הרמ"א שם נמי איכא פלא שכתב כ"י שרוצה לישא אשה פסולה בני משפחתו יכולין למחות בו, הא מלתא דפשיטא הוא ולא רק על בני משפחתו משום פגם המשפחה הא על כל ישראל החיוב כשיכולין למחות שלא להניח לישא נשים פסולות ואף כשנשאו כופין להוציא בשוטים ובשמתא ובכל מה שאפשר ובאיסורי כהונה איכא עוד חיוב וקדשתו על כל ישראל כדאיתא ביבמות דף פ"ה ולחד תירוצא אף בדבר שאם ניסת לא תצא בשאר איסורים שבאיסור כהונה דפנו להוציא עי"ש, וא"כ מה שייך זה לבני משפחה שימחו דוקא משום פגם משפחה, והגר"א ציין למה שבני משפחה יכולין למחות במוכר קברו שבאין בני משפחה וקוברין אותו בע"כ משום פגם משפחה בכתובות דף פ"ד חרי מפורש שרק מצד פגם משפחה יכולין למחות והא לא רק שיכולין למחות אלא שמחייבין למחות ולא רק בני המשפחה אלא כל ישראל וצ"ע.

ומה שהקשת על המציין ברמ"א סימן ח' סעיף י"ג שמותר ליטול כרבלתו של תלנוגול אע"ג דמסתרם

תוספות ר"ד

תוספות הרא"ש

תוספות הרא"ש

ליוחסין. ולא קשיא ודאי מחילוק גרנות מעלין אבל מאכילת תרומה אין מעלין שהרי גם העבד אוכל תרומה כפרושי' התם במהרה"ר תליתא:

תינוק שנמצא עומד בצד העיסה ב'. עיין בפרק כסוי הדם במהרה"ר תליתא:

וסבך מיעוטא לחוקה ואיתרע ליה רובא. ראיתי מקשים אמאי הכא אמרין איתרע ליה רובא ובריש פרק בתרא ריבמות אמרין אלא אמר רבא חזקה ליבוס ורובא לשוק וחזקה לא עדיפא כרובא ואחא מיעוטא דאפילו תוספתא אחזקה והוה ליה פלגא ופלגא ולא תינשא ולא תינשא ור' תחייבם.

ונראה לי דלהכי שני לישנא התם ואמר הוה ליה פלגא ופלגא ולא אמר איתרע ליה רובא דאם כן הוה משמע דאיתרע רובא ואולי בתר חזקה ותחייבם להכי אמר פלגא ופלגא ולא תינשא ולא תחייבם. אבל הכא אפי' אמרת פלגא ופלגא הוה והוה ליה ספק טומאה ברשות היחיד דכיון דתינוק אין בו דעת לישאל ספקי טהור משום הכי קתני איתרע ליה רובא:

ורבנן מיעוטא כמאן דליתיה דמי רובא וחזקה רובא עדיף. לפי פירוש המורה שמפרש דאיכא ודאי מגע בעיסה ס' קשיא ממאי דתחבית בריש גדה דשמאי סבר העמד אשה על חזקתה ולא אמר העמד טהרות בחזקתן מפני שיש בהן ודאי מגע וגם במקוה דאוקימנא איתרע בה חרתי לריעותא והא אית' ביה חזקה דטהרות לטיבואת אלא כיון דאית בהו ודאי מגע בטלה חזקה שלהן. והכי נמי גבי עיסה אי אית בה ודאי מגע בטלה חזקתה משום הכי הוי פירוש ר"ת עיקר שמפרש ספק מגע כדכתבין בפרי' כסוי הדם במהרה"ר תליתא:

דכא סבר כר' יהודה דלמר מעלין מתרומה ליוחסין הלכך לר' לביבא רח' אפי' לתרומה, ור' סבירא ל' כמנא דהספ דלמר מעלין לתרומה ע"פ עד אחד משום דל'ן מעלין מתרומה ליוחסין וכל היכי דעד אחד נאמן קרוב נמי נאמן כמו דהספא אשה שמת בעלה, והא דקאמר אל' ליוחסין לא היינו ליוחסין דקורנא כמו לסקול ולשרוף על ידו כמו ואזל' ר' יוחנן לטעמ' דכיון דסבר דמעלין מתרומה ליוחסין כמו שנאמן לתרומה כך נאמן ליוחסין, וקדשי הגבול קרי תרומה ונשיאות כפיש ויוחסין כהונה דכל מידי דשיך לכהונה קרי קדשי הגבול. א"כ ה"ק לא שני אל' כקדשי הגבול דכנולן מועיל כדכין אחריה ומיהו יש מהס שפ' רח' אין לר' כמו תרומה ונשיאות כפיש ויש מהס דלר' רח' כנון ליוחסין דכהונה ומועלת רח' דכדכין אחריה אל' ליוחסין דערויות לא, ומהסא אפי' מתני' אפי' כרנן דלמר דל'ן מעלין מתרומה ליוחסין. **תינוק שנמצא בצד העיסה ובצק בידו.** פי' רש"י דידעו שנטל אותו מן העיסה ורוב מיעויות מעטפין נאשפה ושלילס מליין שס, וקשה דלטו כל כך שלילס מליין נאשפה דמחשפין למעוק כולא עמא, ור"ם מפרש דלטפא לעיסה קאי ושיך טיפוס נאכילין ומשקין דתמן ע"פ פרק ר' ישמעאל או שרי' מעט ע"פ תחית המזומת וכן פי' בערוך, וסמך מיעוק עמא הוא דקדקמי כמסופתא דמס' טהרות מיעוק שהניחו אמו ומלמא כמו שהוא טהור כד"ס שהניחו מלולכך אל' הניחו נקי עמא מפני שגשס גדות מנגפות אותו ומנשקות אותו, ומשמע נמי ההס דלטפא אטיסה קאי דקמי מיעוק שנמלא עומד נזד קופה של נזק או נזד חזית של משקין ר' מאיר מטהר ותכמים מוטמאין שדרך מיעוק לטפס וקתני אמר ר' יוסי אס יסול לפשוט את ידו וליקט עמא ואס לאו טהור, ומשמע נמי ההס דא"כ דל'ן נזק בידו רננן מוטמאין והאי דנקט הכא ונזק בידו משום דר' מאיר דל' מטהר כיון דל'ן דרבי לטפס דלמרי' אדס טהור נא לשם ונמנו בידו, וכן משמע בפרק קמא דמסכת טהרות לעיל מהך דמיעוק דתמן מיעוק שנמלא גזית הקנאות ושויסנים בידו א"כ שפ' שפ'ן השויסנים אל' ממקום הטומאה טהור פי' טהור מעומא מת או כמלולכך וטהור לגמרי שאני אומר אדס טהור נכנס לשם ונמנס לא והא דתלין הכא נאדס טהור וכן נכנס שהוא נתון על הדף כפ"ק דנדה, וגבי קורדוס שאדס גזית כפ"ק דפסחים תלין נאדס עמא וכן נללמית שהניחה מכוסה ומלמא מגולה, ו"ל דשאי הכא דש רגלים לגבי דטהור היה ועשה כדי שלא יטמא המיעוק את העיסה, וכן הוה דכנר כדי שלא יפול על המדף שחתפו ויטמא אל' בעלמא עמאס וטהורים שביח.

סבך מיעוטא לחוקה ואיתרע ל' רובא. ור"ם דהא משמע נפ' בתרא דנמנות דל' מאיר הוי פלגא ופלגא ואפריקן מספק, וכן נלחן בין ליסור לטומאה כדלמרי' נפ' כסוי הדם אס אמר ספק עומא לא יטהר יאמרו ספק ליסור לא תמיר, ורננו חיים פי' טעם החילוק משום דמיעוק אין בו דעת לישאל כדלמרי' כשמעפין וילפי' מסוטה דממקוס שפין חזקה נמי ילפי' מסוטה כדפרושים פ"ק דנדה ופ"ק דחולין נזי הכנסת גמירי לה מסוטה א"כ מקרא דר' גידל כדליתא מסוטה, וא"כ ל"מ למה לי למימר סמך מיעוטא לחזקה נללמא הכי נמי כיון דחיים למיעוטא א"כ ספק הוא ויש לו לטעור הניצוק כיון שאין בו דעת לישאל, ואין לומר דלא גמור מסוטה אל' פלגא ופלגא אל' מיעוט כנגד הרוב א"כ דהוי ספקא דלמרי' לא נגמרין לה מסוטה, מ"מ נהי דלא נגמרין לה מסוטה וילף מדכר גידל דדרש כסוטה פי' כשם והבשר אשר יגע בכל עמא לא יאכל הא ספק עמא יאכל וכפני והבשר כל טהור יאכל בשר ודאי טהור הוא דיאכל בשר הא ספק עמא לא יאכל לא קשיא כאן כיש בו דעת לישאל כאן נאין בו דעת לישאל וכיון דר' מאיר חיים למיעוטא הו"ל ספקא דלמרי' וי"ל דה"ה דכלל חזקה נמי טהור ולא נקט חזקה כדדי מיעוט אל' לאשמועינן דלית עס הרוב ואי הוה אמר' דר' מאיר לא חיים למיעוטא דלמרי' אל' היכא דליכא חזקה כדדי לא יפלגא אל' היכא דליתא חזקה כדדי לא חיים למיעוטא אל' מדרנן הוה ניחא.

אין זו חזקה ששורפין עלי'. פי' רוב ולא חזקה דלעיל אמר' סמך מיעוטא לחזקה. שני דברים אין בהם דעת לישאל ועשאות חכמים כמה שיש בהם דעת לישאל. מימה כי לא עשאות נמי דין הוא שיהא עמא ואפי' לשרוף כיון דרננן לא חייש למיעוטא ורובא וחזקה רובא עדיף כי הוה דלעיל שרפים ופירשנים מעפלים שס, ורש"י חילק דשאי התם דהוה רובא דלמרי' קמן אל' רובא דמיעויות ויחסי קמן, ור"ם פירש דרוב מיעויות מנפיקין לאו רוב גמור ומש"ה אין שורפין וכן משמע בפ"ג דנדה דקאמר ההס ב' מקומות הלכו חכמים אחר הרוב ועשאות כודא ואלו הס מקור שליח ופריקן למעוטי מאי אלימא הך דמיעוק הא אמר' ר' יוחנן מדר' וימנא דל'ן שורפין ומה טעם אין שורפין כ' טפי מהנהו ג' אל' משום דהנהו הוי רוב גמור ומרעי ל' לחזקה אל' הוי לאו רוב גמור הוא ולא מרע לה לחזקה לגמרי.

הגהה

סב ע"י פוס' ר"ד ריש גדה (נ' למירה)

דף פ ע"ב דבר זה שמע בריבי. שיש חילוק נמשקין ויהי נראה לו לחלק בין אדומים ללמים ואינו כן אל' בין לללים לעבורים, אל' לפירש"י שפי' דלמסקים אדומים קאי הו"ל למימר לא שאנו אל' משקין עשורים אל' לללים עשורים דלמא נלמסקים עיטס.

ר' שביעון אומר אף איש אחד מתייחד עם שתי נשים בזמן שאשתו עמו. וקשה דנפ' אין עממדין מפרש תלמודא מתני' דלא תמייחד אשה עמהם משום דישראל אשמו דמסרמו וגוי אין אשמו שמסרמו [אפי' אשמן] עמו ולא ממני דהתם לא אחיל אל' כר"ס הו"ל לתלמודא למימר ההס מתני' מני ר' שמעון היא, ונראה כגירסת ר"ם וכן נמלא כספרים ישנים ונזמן ששמו עמו טו"ל ומהלל מימרא הוא ודכרי הכל.

תוספות ר"ד

דף פא ע"א **בנון רבי חנינא בר שפי.** כל זה אמר רב אלא בדרך עונה שהרי רב כהנא שהיה תלמידו גם הוא נמנה שם עמהן:

אמר רב מלכין על הייחוד ואין אוסרין על הייחוד. ראיתי מקשים מהא גרסין בשלחי נדרים ההוא נואף דעל לגבה דההיא איתתא כ' עד אם איתא דעבר אסורא ניחא ליא דליכול ולימות דכתב כי נאפו ורם בידיהם וכו' משמע דהא לאו הכי הוה איתתא אסורא והא אין אוסרין על הייחוד. ומתריצים דהתם בשקנא לה ונסתרה. ואינו נראה לי דאף על גב דלא קינא לה לא קשיא ולא מידי דהנהו תרי עובדא יש דברים הניכרים ורגלים דלרבי שלמה היה נחבא מן הבעל אלולי שהיה ירא ממנו שכלב רע כנס כדי לנאף עם אשתו כעבור זה יש לאסור אבל אם לא היה נחבא מן הבעל אלא עומד בגלוי פנים בדרך השכנים שבנכסים זה לתוך ביתו לזה אף על פי שנתחייב עמה אין אוסרין אותה משום ייחוד בלבד כיון שאין שם דברים הניכרים. עוד מקשים ממאי דאמרין בפרק שני דרבבות וכול יצא ואשה חוגרת בסניר אמר רבי הוואיל ומכוער הרבר תצא או מנעלים הפוכים תחת המטה תצא ואמאי תצא והא אין אוסרין על הייחוד. וגם זו אינה קרשיא של כלום דהא דרב הוא דאמר הכא אין אוסרין על הייחוד והתם פליג רב על רבי ואמר דלא תצא בדבר מכוער כי אם בעידי טומאה. ואפילו לרבי נמי לא קשיא דהתם ראו דבר מכוער משרי הכי תצא אבל אם מצא רוכל בביתו אף על פי ששהא שם הרבה ונתייחד עם אשתו לא היה אוסרה וכול יצא ואשה חוגרת בסניר אבל בלא חוגרת בסניר לא. אלא לך המחמיר בדבר מכוער לא היה אוסר בייחוד לבדו:

תוספות ר"ד

דף פא ע"ב זה וזה כדי שיהיו שדי וישערי צמח. פירוש

דאשה ובין י"ג דאיש כדי שיהיו שדים נכחו באשה וצימח שער באיש. והמורה פירש זה וזה בין ללישנא קמא ובין ללישנא בתרא. ואינו נראה לי שיהיו שדים נכחו לבת תשע שנים: **א"כ לא ידע מר דביקדשא.** מה שפירש המורה ויש להתרחק מאשת איש אינו נראה לי דמאי אולמיה דאיסור אשת איש מאיסור בת בור. והנכון בעיני דכיון שהיא מקודשת כגדולה דמאי כבר ואסור לנהוג בה מעשה קטנה להרשיבה בחיקו:

בשר בלא הגדילו וכי הגדילו כל אחד נכסותו, והא דשרי בנחו כמו נחמו משום דהואיל ויאלה ממנו לא מגרי כ' כלל ואע"ג דלא הוי יתסה ממנו ממש כמו נחמו

א"כ אף בן אם דלית ליה חלוקה בהדיה. דתסס נה אינה יורשת ואפילו כשהיא יורשת בעלה יורשה.

ורבנן כי ההוא עובדא דההיא איתתא ואפיקתיה. פי' ר"ם כי ההוא עובדא דההיא איתתא דהוה יתבא וקא כניא על קנר בעלה ואולא חזית כדדי ההוא נגדל דהוה נטר ללילא ואלאזלי לנים הסתר לעשוה מעשה נגנז הללו ואפיקתיה לבעלה מקנריה וללנתיא.

א"כ שנו אלא בכשרים. הא דמתיא כמסופתא אשה אחת מתייחדת עם שני אנשים ואפי' כותים ואפי' עבדים ואפילו אחד כותי ואחד עבד ואחד קטן חוץ מקטן שאין טעם לשמא לפניו ל"ל דמיייר כותי חזר וכן עבדים כגון עמי עבדו של ר"ג.

תוספות הרא"ש

דף פא ע"א אמר רב אשי ל"ש אלא בפנייה. מימה כיון דמוקי רב אשי מילמ' דרב דוקא כפטייה משמע דל'ן אוסרין על היסוד מיייר נמי כפטייה שפין אוסרין אוסר לכהונה א"כ מתיחדת עם עבד נתין ומומז ונפ"ק דכפטייה משמע שאוסרין אוסר לכהונה דקאמר ההס ולעירי דלמר מאי מדכרה נספריה ואלמר ר' יהושע לא מהימנא הא דלמר רב מלקין על היסוד ואל' אוסרין על היסוד לימא דלא כר' יהושע אפי' מימא ר' יהושע מעלה עשו חוששין, וי"ל דעירי מוקי מלקין דרב כאשח איש כמו מר וזוטל דמלקי ומכרי אל' כפטי' אסורה לכהונה משום מעלה כר' יהושע, א"כ לנדרין קאמר מלקין כפטי' דוקא ואל' אוסרין נא"ל לבעלה. ועי"ל דמוקס שפיר אין אוסרין על היסוד כפטי' כר' יהושע מעלה נעלמית לא נעלמית מודה ר' יהושע דלאמח אל' באומרת נעלמית ולבשר נעלמית עבד מעלה כיוספין דלא מהימנא כמינו דאי כניא אמרה לא נעלמית דכיון דל'ן אפוטורופסין לעריות היא יראה שמה אס תאמר לא נעלמית שלא יאמינו לה.

בע"ה בעיר אין חוששין. פירש"י להלקותו מתוך פירושו משמע שרואה לומר דלכחמלה אסור, וקשה דנמסוך משמע דשרי דפריק אמאי קאמר שקיל דרנא ממוחי כ"י. הילכך נראה לפרש דל'ן חוששין לאיסור ייחוד ואפי' לכחמלה, ואע"פ שיש ספרים דגרסינן בעלה נעיר אין חוששין לה ונהיהל דלמח פתוח לר"ה אין זו משום ייחוד מ"מ חדל מילמא היא ונכוח ספרים גרסין כמחוייבו אין חוששין וכן נפריש.

תוספות הרא"ש

דף פא ע"ב מתייחד אדם עם אחותו. דלא מגרי יזר הרע בקריות מלמא כנסת הגדולה ואל'ך. ומימה היכי עקריקן ליסור ייחוד דלמרי' מלמא כנסת הגדולה ואל'ך. ונראה ל"כ ל' אלמנן דהיינו עמא משום דלמא מותרת לכחמלה להתייחד עמה משום דכתיב בן אמן נאמא אפי' קודם עובדא דלמרי' כנסת הגדולה לא ה' יזר הרע שולט כדלמרי' בחלק כמעשה דלמון דלמרי' לו כלום יש לו הנאה ממקום שליחא משס אלמא הא כהא תליא, הילכך כיון דלול ל' יזר הרע משאר קריות ילפי' מלמא וכיון דלא מגרי נהי שרי להתייחד כדדיה, ומ"מ לא התיירו כחמותו כמו נחמו דמותר לזר עם אמו וליסין קריוו בשר בלא הגדילו וכי הגדילו כל אחד נכסותו, והא דשרי בנחו כמו נחמו משום דהואיל ויאלה ממנו לא מגרי כ' כלל ואע"ג דלא הוי יתסה ממנו ממש כמו נחמו

אבן העזר בא כב הלכות אישות

בית שמואל תנה

(טו) הגדילו ונעשה הבן גדול וכו'. היינו אם הגדילו אסור לטון בקירוב נשר, אבל חיובו וניסוק מותר. פרישה [אות ד': טו] עד שיהיו שדים נכונם. היינו אפילו קודם שנת גדלות אם הביאו סימנים אסור, ועיין כ"י וב"ס [אות ר'] וס"מ [סקריב]:

סימן כב סעיף א' אסור להתייחד. נש"ס [קדושין פ' ע"ב] נלמד מקרא [דברים י"ג ד'] כי יסיתך אחיך בן אמך, וכי בן אס מקיט ולא בן אב, אלא רמז בן מתיחד עם אמו. וסוף פ"ק דשבת [י"ג ע"א ד"ה מה] כתב [ד"ר] יחזקאל מלאריתא אסור, וכן כתב הטור. והרמב"ם [פכ"ב מאיסורי ביאה ה"ב] כתב [ד"ר] יחזקאל יחזקאל מן הקבלה, דאילו אלא רמז מפורסם, לכן אין מלקין אותו אלא מכות מדרות [שם ה"ג]. וככלל עריות נכלל פייני לאוין, וכן כתב פרישה [אות א']. ונש"ס [קדושין פ"א ע"ב] מביא, רב אבי אמר מותר להתייחד עם אחותו לפי שעה ודר עם אמו בקביעות, וכתב הר"ש [שם פ"ד סי' כ"ד] דהלכה כרב

(א) ולישן עמהם בקירוב בשר. אפשר דה"ה אם גדול מותר לטון עם אחותו הקטנה בת ג' שנים, רק מילתא דפסיקא נקט, דאין כל אם גדול מלחמה, משא"כ כאב ואם. וכבר כתבתי [סק"ט] דאף דכמשנה [קדושין דף פ' ע"ב] אמרו מתייחד עם אמו ועם בתו, אמר רב אבי שם

בגמ' [דף פ"א ע"ב] דמתייחד עם אחותו שלא בקביעות: (ב) הגדילו ונעשה הבן גדול. לא פירש שני הגדלות רק סתם וכמעט עד שיהיו שדים נכונם וסעך נמח, דלאו בגדלות שנים חליא מילתא, כאשר כשמוגעים לסימנים אלו אף קודם שני הגדלות, מסתמא הגיעו לכלל שידועים להכלס ואף קודם י"א שנה וי"ב שנה, וע"כ לא הכניס עמנו לחילוף הניקסאות שבגמרא [קדושין פ"א ע"ב] [הוכח כ"י סימן זה ס"ק ח'], ומסתמא זמן הרבה קודם שני הגדלות הגיעו לכלל נוסה. וב"ס [אות ו'] השיג על פסק זה וכתב, ודלא ככ"י דמיקל ופסק בשו"ע שלא לאסור עד שגיע לגדלות. ולפי מ"ש אין כאן קולא:

האב לחבק בתו ולנשקה יאלישן עמה בקירוב בשר וכן האם עם בנה כל זמן שהם קטנים יב"ט הגדילו ונעשה הבן גדול והבת גדולה טו"ס עד שיהיו שדים נכונם ושערך צמח"ט זה ישן בכסותו והיא ישנה בכסותה ואם היתה הבת בורשה לעמוד לפני אביה ערומה או שנתקדשה וכן אם האם בורשה לעמוד בפני בנה ערומה ואף על פי שהם קטנים משהגיעו ליכלם מהם אין ישנים עמהם אלא בכסותן.

סימן כב

איסור יחוד ועם כי אסור להתייחד

וכי כי סעיפים

אסור להתייחד עם ערוה מהעריות בין

צורנים ומקורות טו. יחזקאל ט"ו ד. סימן כב. א. לשון הרמב"ם פכ"ב מאיסורי ביאה ה"א.

תנו בית שמואל

אבן העזר כב הלכות אישות

חלקת מחוקק

סימן כב סעיף א' א' חוץ מהאם עם בנה והאב עם בתו. כבר כתבתי בסימן שלפני זה בס"ק ט' דנגמרא בקדושין [פ"א ע"ב] אמר רב אבי דעם אלו החירו אפילו דירה בקביעות, ועם אחותו החירו יחוד ארעי. וכתב הר"ש [שם פ"ד סי' כ"ד] דהלכה כרב אבי, ומכל מקום המחמיר מזה עליו נראה. וכן פסק בקיטור פסקי הר"ש [שם]: **סעיף ב'** **א' מוכין את שניהם מכות מדרות.** נטור כתב מלקין אותו, אבל היא לא נפסלה אם נתיחדה עם הפוסל נביאמו, עכ"ל. והיינו מה דאמרין בקדושין דף פ"א ע"א אין אוקרין על היחוד, לפי פירוש המוס' שם כ"ה מלקין אותו, והביאו הכ"י כאן:

אבי, ואינו יודע למה הרמב"ם והטור השמיטו. ואפשר דס"ל [דף פ"א ע"ב] אמר רב אבי דעם אלו החירו אפילו דירה בקביעות, ועם אחותו החירו יחוד ארעי. וכתב הר"ש [שם פ"ד סי' כ"ד] דהלכה כרב אבי, ומכל מקום המחמיר מזה עליו נראה. וכן פסק בקיטור פסקי הר"ש [שם]: **סעיף ב'** **א' מוכין את שניהם מכות מדרות.** אבל אין אוקרין את אשת אדם על נפלה ולא פנויה על סק, ועיין מוס' [קדושין פ"א ע"א ד"ה מלקין]:

זקנה בין ילדה שדבר זה גורם לגלות ערוה יחזקאל מהאם עם בנה והאב עם בתו ייהבעל עם אשתו גדה יוחזק שפירסה' אשתו גדה קודם שיבעול אסור להתייחד עמה אלא היא ישנה בין הנשים והוא ישן בין האנשים ואם בא עליה ביאה ראשונה ואחר כך נטמאת מותר להתייחד עמה (ועיין צ"ד סימן קל"ב).

ב' כשאיירע מעשה אמנון ותמר גזר דוד ובית דינו יא' על יחוד פנויה ואף על פי שאינה ערוה בכלל יחוד עריות היא ושמאי והלל גזרו על ביחוד ג' גויה נמצא יכל המתיחד עם אשה שאסור להתייחד עמה בין ישראלית בין גויה ^(א) מוכין את שניהם מכות מדרות האיש והאשה

וע' צתשו דברי חיים ח"צ ס' ק"ן צא' סנקרא
לצי אלימלך וצפ"כ נקרא הערש וינלך צלירי ורלו
לכתוב מילך צור לחירות על לירי והשיצ כיון
דשם הקודש שלו הוא אלימלך ונקתוהו נה סנקרא
מלך הכונה על שם הקודש מלך וקלת סינוי
צונטא אין קפידא לכן יכתבו לצי אלימלך דמתקרי
הערש מלך יעו"ש והוצא צהלי שם צפ"א אות
י' גם צתשו תשורת ש"י ס"י תק"ג כ' כן צוני
סנקרא יוסף יעקב צקגול דיש לכתוב דמתקרי
יעקב ולקרות צקגול כי הוא סינוי מנע צונטא
ושם הקודש יעקב ע"כ לא נעקר נקדושתו יעו"ש
וכ"ז ל"ס צנ"ד דשם הקודש שלו הוא ראוץ או
שנעון וגם ידוע שכוונתם לחול כי חפלים צנענות
אשר יאות להם לעיני העמים ואזרח ל"י הטעמים
של הד"ח הנ"ל וודאי יש לכתוב המכונה דאויד
כפי קריאתו. אך כח"ר העיר צזה נחמנו ששם
צהלאלכר גם צאשכנו גם הקורא צתורה שם לוי
או צהפטרע שם דוד קורא כן לוי צקגול ודאויד
צפתח כי אללם הקונן הוא צפתח והלירי הוא קגול
וא"כ אף שכוונתם צאונה לשם חול נכ"נו אין
סינוי צקריאה וצונה ילא נקדושתו הלל דברים
צאלל אינם דברים ולא שנעתי כלל וצזה ואם
צאונת כן הוא הרי שוב שם דאויד הוא אללם
שם קודש וכן לוי אף שנמכוניס לחול וצתורה
נקרא צשם אחר נה צכך הלל שם הקודש אף
שאין נקרא צו לתורה יש לכתוב עלי' דמתקרי
וכל ענין דכותצין וכוונה על שם לצו כתצ המהרי"ק
ז"ל עפ"י לשון הס"ק ריש נדרים על כינוים לשון
נכרים הם אללם דלשונם הוי כינוי יעו"ש אצל
הכא שהישראלים קורין כן לשם דוד ולוי
הוי שפיר שם הקודש וצאופן זה ה"י לריבין
לכתוב דמתקרי דוד לוי כפי שנכתב צתנ"ך ולקרות
בקריאהם — אוננס כפי הנראה שחתימתם הוא
דאויד לעווי אי"כ הרי צשם יהקודש גופא כגון
יהודה וחותרם אי"ע יאודה הכרע הט"ז והצ"ש
לכתוב כחתימתו וה"כ יש לכתוב כחתימתו דאויד
אוי לעווי רק דיש לכתוב עלי' דמתקרי שהרי לא
ילא מכלל שם הקודש ע"ז כיון דצקריאה לא
נשתנה כפי הצרתם — ואף שכתבו האחרונים
דאין להסגיח צחתינה רק כשיש לו איזה טעם
כגון יאודה שאינו רונה לכתוב שם הוי צשמו
אצל כשאין לו טום טעם אין משגיחין צחתימתו
וצפרע צשם הקודש ונח"ט פסק צגו נקודש
דחתימתו שרא צמקום שרה יש לכתוב שרה ודלא
כחצ"ס שנעוה שרה ליאודה יעו"ש והוצא צפ"ת
צקונטרס השמות ש"א אות י' נכ"נו הכא הרי
טעמם עונהם שחפלים לחתום כן ולהקרא כן כי
כזה חותמים הנכרים וסננות אלו ידועים להם
וגם יש נחמנות סנקראים כן וחותרים כן אף
שהוא טעם פגום אצל עכ"פ חתימתם כן אינם
צטעות — וצפרע שיש להם שם הקודש אחר
ואינם נשחמקים צשם זה רק לחול ע"כ ודאי
יש לכתוב כחתימתם ול"ס לומר צזה דעל החתימה
אין לכתוב דוכונה או דמתקרי דהכא הרי נקרא
כן צפ"כ דאויד לעווי אי"כ שפיר יש לכתוב ע"ז
דמתקרי דאויד דהרי נקרא וחותרם כן ודוקא על
החתימה לחול אין לכתוב דמתקרי אצל הכא גם
שם הקריאה הוא להם — אך המכונה אין כיון
לכתוב ע"ז שהרי כיון שקריאהם צתורה כן דאויד
אי"כ עדיין שם הקודש עלי' וראוי לכתוב דמתקרי
ואף ש"ל כיון שכוונתם לחול הוי בשם חול לגמרי

אינו מוכרח והלא גם צספק יש לכתוב דמתקרי
וצפרע לפי"ד האחלי שם צספק כהגי"פ כל שהוא
שם צפ"ע ואינו כינוי אף שהוא שם חול יש
לכתוב עלי' דמתקרי עי"ש ואולי מהנכון צכגון
זה לכתוב דאויד דמתקרי שנעון להקדים שם
הקריאה כדי ללאת מירי ספק המכונה או דמתקרי
כונ"ס כה"ג צט"ג צאם שם חתימה נשונה
ומנעטא להקדים שם החתימה יעו"ש וצפרע
הכא דהוי שם הקריאה צפ"כ והחתימה דלכונה
נחצרים יש לכתוב כן להקדים שם הנקרא צפ"כ
וחותרם צו לשם הקודש סנקרא לתורה אוננס גם
אם יכתבו דמתקרי דאויד ג"כ כיון — אך כ"ז
אם הצרתם צתורה דהיינו צעת הקריאה צתורה
וצהפטרע קורין דאויד לעווי אצל אס צתורה
קורין צקמן כמו אלו ולירי אזי פשוט שהוי שם
חול לגמרי ויש לכתוב שנעון המכונה דוד או
לוי ולקרות הגט המכונה דאויד או לעווי וכל
הנ"ל לענין לכתוב אצל דיעצד אף צאופן
שלריבין לדעתי לכתוב דמתקרי אין חשש צנ"ד
נאחר שכוונתם לשם חול ולכונה נחצרים אין
קפידא אס כתבו המכונה על דמתקרי ואף
להחולקים צנ"ד יודו כיון דכוונתם לשם חול
אך לענין לכתוב נלענ"ד כמו שכתבתי :

סי' מ"ג

לכבוד הה"ג החו"צ מו"ה משה העלמאן כ"י מו"ל בהראשניפאל.

ע"ד שאלתו צאח ואחותו שנקצו צאיזה מקום
רחילה צרפואה אס נותרים להיות שם צחדר
אחד, והציא כת"ר נדברי הצ"ש ס' כ"צ שכי'
דמתייחד עם אחותו לפי טעה והעיר נולדון רס"י
קידושין פ' שכי' שם נתייחד עם אחותו לפרקים
אצל לא ידור עונה תמיד יעו"ש ונשמע דכל
שאינו צקצע רק על איזה ימים פחות על יום
שרי ויפה דקדק, וצירושלמי קועה פ"ח איתא
נתייחד אדם עם אמו ועם צתו ודר עונה ונתייחד
עם אחותו ואינו דר עונה יעו"ש נדנקע דווקא
ואינו דר עונה נשמע דווקא צקציעות דומיא
דר עונה דהיינו ודאי אפילו צקציעות ●
וראיתי צאדר"כ פ"צ לא יתייחד אדם עם
הנשים צפונדק אפילו עם אחותו ועם
צתו מפני דעת הצריות דהיינו שאין נכירין אותן
ויסצרו שהיא אינה אחותו וצתו וצתו"ר ס' כ"צ
צאה"ע הקשה דא"כ אפילו עם אשתו נמי לא
ובדאמרינן שם לא יספר עם אשה צשוק אפילו
עם אשתו נח"ט. ולענ"ד י"ל דוקא לפי טעה יש
לחוש צאשתו אצל מתייחד צפונדק היינו ליום
ולילה או איזה ימים וצאשתו כיכר הדצר שהוא
אשתו אצל צאחותו וצתו לא ידעו וא"כ עכ"פ נוכח
דמותר להתייחד עם אחותו אף למשך זמן נה
בדרך ששוהין צפונדק לולא הא דאין נכירין
אותן לאסור נקום דעת הצריות — וצנרון השאלה
הנ"ל להיות עונה ציחד צמקום שאין נכירין אותן
יש לחוש לדרצי אדר"כ הנ"ל וצאונת שהפוקים
השנויעו ד"י וכהי ד"ל דהשנויעוהו דקצרי דיחוד
עם אחותו אסור צכל ענין נקום דקצרי כשמואל
וכונ"ס הצ"ש צדעה הרמזים ז"ל אצל עכ"פ ה"י
להם להציא דצ"ז לענין צתו — וצאונת צצתו
אין כזהרין כלל צזה אצל צאחותו כיון דצלא"ח
דעת

שלשים וכתב הרא"ש ר"פ הרואה דילפינן מזה לכל ברכות הראית שהוא דוקא כשרואה פעם שנית אחר שלשים יום, דלא משמע לשון תגמ' בברכות דרמי בר אבא א"ר יצחק מפרש שפירוש לפרקים בכל מקום שנמצא הוא לשלשים יום דהא משיב על לשון השאלת שלא אמר כמה הוא לפרקים דאו היה משמע שהוא שאלת על פירוש זמן לפרקים בכ"מ שנמצא, אלא אמר לפרקים עד כמה משמע דשואל לפרקים דנאמר כאן עד כמה הוא אבל עצם פירוש דלפרקים שייך הוא על כמה זמנים לפי הטעם ששייך, וגם לבד זה אם כוונת רש"י שהוא אחת לשלשים יום כדאיתא בברכות הרי לא דבר פשוט הוא שיהא ידוע לכל דבר זה דהרי גם חכמי תגמ' לא ידעו מעצמן וחוצרכו לסאול ורמי בר אבא השיב שקבל מר' יצחק שהוא לשלשים יום, שא"כ אלו שלא ידעו הא דברכות הרי לא ידעו והי"ל לרש"י לפרש שלשים יום שהרי בגמ' לא הוזכר לפרקים ורש"י אמר זה לפירוש ועדיין לא ידעו הרבה אינשי שלא למדו או נשכח מהם הא דברכות, וגם מנ"ל לרש"י לפרש שהוא אחת לשלשים יום ולא אחת בשבוע, וגם הא לא שייך לאסוקי אבל אינו דר תמיד ביחוד אצלה דהי"ל לאסוקי אבל אינו מתייחד יותר מזה דאסור כמו בדר תמיד.

ועיין בקצור פסקי הרא"ש לבעל הטור שכתב מתייחד אדם עם אחותו לפי שעה ודר אפילו בקבע עם אמו, וזהו ודאי גם שיטת רש"י, ומפרש שהוא ניכר שהוא בא אצלה בביתה רק ביאת פרקים כאורח שהוא לפי שעה ועומד לצאת משם כל יום ויום, ולא כבא לדור שם אף שכוונתו להיות שם רק זמן קצר, וזהו כוונתו במש"כ אבל אינו דר תמיד ביחוד אצלה בבית דלא שייך לפרש לענין זמן דהא ליכא לשיעור תמיד דאף אם ידור שם שנה ושתי שנים ויותר ואחר כך יצא משם הרי אין זה תמיד, אלא בהכרח שהכוונה על אופן היותו בבית אחותו שיהיה ניכר שבא רק להתארח שם ולא כבא לדור שם תמיד אף שכוונתו הוא רק לזמן מעט, ושמענין מיניה דבאופן אורח יכול גם ללון שם כלילה איוה ובאופן דירה דקבע אסור להיות שם אף לילה אחת, וכן שביאתו יחיה ניכר שהוא רק להתארח שם ויהיה אסור לשהות שם זמן יותר ארוך מרגילות דביאת אורחים קרובים וידידים דשהיית זמן הארוך שהוא שם הרי סותר ורואין שהוא דר שם בקבע שזה אסור אף שלענין חמציאות לא יחיו ימים רבים, וכן הוא כשתבא אחותו אצלו דצריך שיהא ניכר שהוא רק ביאת פרקים כאורח ולא באופן שהוא לדירת קבע, ואף שניכר שהוא כאורח לא ישא זמן רב יותר מהרגילות לאורח, וכמובן שאיכא חלוק בין בא לאורח ממקום קרוב לבא ממקום רחוק דהבא ממקום רחוק לבקר כאורח משאך יותר זמן מבא ממקום קרוב, וליכא ממש זמן קבוע אלא לפי רגילות

ובת ממש, והיחוד הוא יותר מוקשה מהחיבוק ונישוק דאין זה דרך תאות וחבת ביאה אלא דרך חיבוק ונישוק לבניו ובנותיו שלא נאסר כדאיתא בש"ך יו"ד סימן קנ"ז סק"י ומשמע שם דליכא איסורא כלל, ומשמע מסוטה סוף דף מ"ג מתא דא"ר יצחק א"ר יוחנן משום ראב"י חורגתא הגדילה בין תאחין אסור לינשא לתאחין דמתחזיא כי אחתייהו, דלא היה היכר בהתנתגותא תאב עם תחורגתא מהנהגתו עם בתו, ואם לא היה נוגע בה ולא היה מתייחד עמה כמו עם בתו היה זה ניכר לעלמא דהא דחזק לומר דהא דמתחזיא לאלו שראין רק שהיא נמצאת שם בבית יאמרו שהיא בת לתאב ואחות לתאחין, וכי יסברו כן גם על משרתת שסברה כמה שנים אצלם שאסורה לינשא לתאחין שא"כ משמע שהוא דוקא מחמת שמתנתג עמה בהתנתגותא תאב עם בתו ממש ואם היה חזיר מלהתייחד עמה שלא כהנהגת ס"ע עם בתם הית זה היכר גדול שאינה אחותם ולא היה שייך לאסור, והגמ' דמסיק דאין הלכה כן הוא משום דקלא אית לה למלתא הוא מדיעת בני העיר שבשעה שנשא את אשתו זו היה לה בת שקבל עליה לזונה ולפרנסה ולהשיאה כמו לבתו שמהם ידעו אף האינשי הנולדים והבאים אח"כ להעיר, אבל גם הם סברי שהנהגת תאב עם תחורגתא היתה כהנהגתו עם בתו ממש, ודחזק לומר דאיירי באיש עבריין לאיסור יחוד, ולכאורה הא תמה^ה זה וצריך לומר דיירא מאשתו שתתא חושדתו שבחורתה תחקור ותדרוש לבתה ולהיתומה ויגלו לה שלכן מאלו שנמצאין בבית תדיר עמו ועם אשתו אין לאסור אף אם נודמן איוה זמן קצר שלא היתה אשתו ונשאר הוא לבדו עם בתה ועם היתומה שמגדלין וכן להיפוך אם היא נשארה זמן קצר עם בנו ועם יתום שמגדלין, ואם מתה אשתו בעצם יש לו ליחור שלא יתייחד עם בתה ועם היתומה שמגדלין, ומה שיש שאין נזהרין אולי סומכין מפני הדחוק ע"ז שכיח שמגדל אותה כבתו לא ירצה לקלקלה מצד שירצה בטובתה, וכן כשהוא מת ונשאר בנו מאשה אחת אצלה לא תתפתה לו כיון שרוצה בטובתו, אבל ודאי אין לסמוך ע"ז וצריכין ליחור שלא להתייחד עם אלו שמגדלין כשמת אחד מהם.

ג. מה נחשב דירה עם אחותו

בדעת יחיד דאח עם אחותו דלשון תגמ' א"ר יוחנא א"ר אסי מתייחד אדם עם אחותו דר עם אמו ועם בתו ופרש"י מתייחד עם אחותו לפרקים אבל אינו דר תמיד ביחוד אצלה בבית, וכמה הוא לפרקים לא מסתבר כלל לומר דהוא אחת לשלשים יום, כהא דרואה את הים הגדול שא"ר יוחנא דמברך ברוך שעשה את הים הגדול בזמן שרואה לפרקים ואיתא בברכות דף ג"ס ע"ב שאמר רמי בר אבא א"ר יצחק דהא עד

אנשי כנ"ג ונקירת עיניה ויבואו לידי איסור שלכן אין לאסור אלא להניחם זמן גדול שהוא יותר מרגילות שיחיו ביחוד ומוזה באו להקל אף להניחם זמן גדול שלא כדין, וצריך להזהיר לאלו שיש להם בביתם רק בן אחד ובת אחת שאם ירצו לילך לזמן גדול כנסיעה לבקר בא"י וכדומה שיראו שילינו שם עוד מתקרובים וממכירים באופן שלא יהיה יחוד.

ומסתבר שעם אחותו כשלא שייך חשש לעבור על האיסור ממש כגון שהוא או היא חולים וקנים אין לאסור אף לדור יחד דמאחר דהתיר איסור יחוד עם אחותו שא"כ בהכרח מה שאסור לדור בקביעות הוא דוקא כשיש ממש חשד אבל כשהן זקנים ואף באחד מהן זקן וחולה דליכא חשש אין לאסור.

*

ונכון מה שאמר לך בגר ר' מרדכי שליט"א בשמי שיחוד עם אמה ובתה ועם אמה ובת בתה או בת בנה פשוט שליכא איסור ויחוד עם שתי אחיות פשוט שאסור.

חותנך אהבך בלוי"ג.

משה פיינשטיין

פימן מה

בעניינים שונים דיחוד

ד' אדר שני תשמ"א

מנ"כ ידידי הרב"ג מהר"ר שמחה בונים הכהן שליט"א.

בדבר השאלות המרובות בעניני יחוד אשר נוגעים כולם למעשה אראה בזה לבאר בעז"י ולהשיב לפי"מ שיעורני השי"ת ברחמי.

א. אשה שצריכה ללכת לבדיקה אצל רופא

בדבר אשה שצריכה ללכת לבית הרופא שצריך לבדוקה כשהיא ערומה וגם בבית הסתרים שא"א זה אלא עם הרופא לבד בחדר סגור, ואף כשיש איזה אדם בחמשה בחדר אחר תא אין חדר להכנס שמה, ומעשים בכל יום שאף גשים של ת"ת ויראי ה' מתייחדות עם הרופא במשרדו וגם היא עצמה בלא בעלה חולכת לתרופא, חנה ותמיה שנתפשט זהו משום שתרופא אף אם הוא נכרי וזרי הוא טרוד במלאכתו לסלק מעצמו תאוות, ואף כשכלל מלאכתו שהוצרך להתעסק בה אם הוא בזמן שקבע שיבואו אליו תחולים וזרי לא יוכל לשהות עמה עוד זמן מפני אלו שמחכים

דרך המדינה, ובספק אם כבר יתר מרגילות יש לאסור דהוא כספק ידיעה דלא נחשב כספק לחקל אף באיסורין דרבנן.

ועיין בפרישה אות ג' שכתב עמש"כ חסור חוץ מן תאב שמותר להתייחד עם בתו והאם עם בנה דח"ה עם אחותו מותר, אין הסוזה דשותה ממש לאם ובת אלא דשותה עכ"פ לזה שיש גם באחותו היתר קצת והוא ביחוד לפי שעה. כדכתב חסור בקצור פסקי הרא"ש דלא מסתבר לו שיפלוג עם אביו הרא"ש. וראיתי בספר אוצר הפוסקים על אה"ע בסק"ד אות ב' בשם ס' אמרי יוסף דלרש"י יכול ללון בבית אחות כשהוא פחות איזה ימים משלשים יום, וכונתו מסוף דבריו דלא ידור עמה תמיד דמפרש דהוא יותר מחשיבות פיק, לא נכון כלל דלפרקים אם נפרש דהוא לשלשים יום כמא דבפ' תרואה הוא פעם אחת לשלשים יום ולא כל השלשים וגם הפירוש הוא שיחיה הריחוק שלשים יום מגמר טעם הראשון אבל שיעור היחוד עצמו לא נאמר כלל בלשון זה דלכן אין דיוקו כלום, והמצוין למטה אולי נתכוין לגמ' ר"ה דף ל"א וזרי גם הוא שם על זמן הריחוק, וגם מה שהובא שם מספר צוף דבש שבי לילות מותר ללון ולא ג' לילות שהוא בחשיבות דירה שאסור אפילו דירת עראי הוא רק סברא בעלמא בלא שום מקור, אלא תנכון לדינא כדכתבתי שהוא שיתא ביאתו לביתו באופן הנכיר שהוא רק לבקר ולהתארח וגם שלא ישנה יותר משיעור הרגילות באותו מקום להתארחות וגם יש חלוק בא ממקום רחוק לבא ממקום קרוב כדלעיל.

ואח ואחות שהן עדיין בבית אביהן שלכאורה כיון שהם רגילים טובא והם דרין יחד בהתקרבות גדולה לא רק בזמננו אלא גם בזמן התנאים ואמריאם כמפורש בסוטה דף מ"ג ע"ב במה שא"ר יצחק א"ר יחנן משום ר"א בן יעקב בחורגתא תבילה בין תאחין אסור לינשא לאחין דמתחיו כי אחתייהו, הרי שאחין ואחיות היו גדילין יחד בבית אחד ולא היו נזהרין מיחוד, וכמובן שגם כשנשארו בבית רק אח ואחות יחדים גמי היו דרים יחד בבית אחד, ואף שהם ישנים בלילה בשני חדרים מ"מ הם נמצאים יחד הרבה זמן, ואין חוששין תאב והאם להניחם לבדם שעות טובא שזולכין מתבית לאיוו שמחה וגם לטייל בעלמא ולפעמים אף על איזה ימים ולכאורה הם כדרים יחד תמיד שאסור עם אחותו. וצריך לומר דאח עם אחותו כשדרים בבית אביהן ובכ"מ שהם עם אחים שליכא יחוד ליכא הרחוק ותאות כלל לחן שחרי אף כשנוגע בגופה ומחבק ומנשק לאחותו אין לו בזה שום תנאה ולא ניתוסף לו תאות לה בזה כדאיתא ברמב"ם פכ"א מא"ב ח"ז, וכ"ש שזחוקרבות שלהם לא יגרם להם שום תאות וחורוה, ורק ביחוד בלילה בשינה בית אחד זמן גדול יש לחוש שיקל בעיניו אף התרחקות הטבעי שגששה ע"י תפלת